T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2018/831
KARAR NO : 2018/845
KARAR TR: 24.12.2018

ÖZET: Spor Toto Bayiisi olarak faaliyette bulunan davacının, iddia bayiliği ruhsatının Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli veMüşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin24/ö maddesi uyarınca iptal edilmesine ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : H. A.
Vekili : Av. A.U.
Davalı : Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne izafeten Spor Toto Teşkilat Başkanlığı
Vekili : Av. S.N.S.

O L A Y: Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkilinin, davalı bakanlık bünyesindeki Spor Toto Teşkilat Başkanlığı ile 2006 yılında imzalanan bayilik sözleşmesi uyarınca, Şanlıurfa İli, Siverek İlçesi, Hürriyet Caddesi Numara 20/B adresinde iddia bayiliği yapmak üzere davacıya 126720 numaralı bayilik ruhsatının verildiği, ancak başbayiliğin şikayeti üzerine açılan davada, Siverek 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 13.11.2012 tarih ve E:2011/868 K:2012/529 sayılı kararı ile yasadışı bahis oynatmak suçundan, davacının, 1 yıl 8 ay hapis ve 1000,00 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına ve hapis cezasının ertelenmesine karar verildiğini, bunun üzerine Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24/ö maddesi uyarınca davacının bayilik ruhsatının iptal edildiğini ileri sürerek, tesis edilen işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 11. İdare Mahkemesi: 5.7.2013 gün ve E:2012/1886, K:2013/1059 sayı ile, mahkemece, yasadışı bahis oynattığı hususu hakkında yapılan ceza yargılaması sonucu sübuta eren davacının, Yönetmeliğin 24/ö maddesinin açık hükmü uyarınca bayilik ruhsatının iptal edilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmediği gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

Danıştay 10. Daire : 23.12.2013 gün ve E:2013/5570, K:2013/9310 sayı ile, idare mahkemesince davanın görev yönünden reddine karar verilmesi gerekirken, işin esasına geçilmek suretiyle karar verilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle davacının temyiz isteminin kabulüne, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca mahkeme kararının bozulmasına karar vermiştir.

ANKARA 11. İDARE MAHKEMESİ 7.4.2014 gün ve E:2014/712, K:2014/448 sayı ile, idarenin, davacı ile yapmış olduğu bayilik sözleşmesinin, idarenin özel hukuk hükümlerine tabi olduğu ve bu ilişkiden doğan hakların kullanılmasına ve takibine ilişkin davaların da özel hukuk hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekeceği dikkate alındığında, taraflar arasında imzalanan sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargının görevinde bulunduğu gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle adli yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesi: 30.3.2015 gün ve E:2014/1380, K:2015/303 sayı ile, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 4. maddesinde hangi davaların ticari dava niteliğinde olduğu açıklanmış olup 5. maddesinde de ticari davaların görüleceği mahkemelerin açıklandığı; dava 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 4. maddesinde belirtilen ve tarafların tacir olup olmadığına bakılmaksızın ticari dava sayılan davalardan olmadığı gibi her iki tarafın ticari işletmesi ile ilgili bir dava da olmadığı; davalının tacir sıfatı taşımadığı; HMK'nun 2. maddesi uyarınca görevli mahkemelerin Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu; Ticaret mahkemeleri ile Asliye Hukuk Mahkemesi arasındaki ilişki görev ilişkisine dönüştürüldüğünden, HMK'nun 1. maddesi uyarınca göreve ilişkin kurallar kamu düzenine ilişkin bulunduğundan, HMK'nun 114/2 maddesi uyarınca mahkemenin görevli olması dava şartı olduğundan ve HMK'nun 115. maddesi

uyarınca mahkeme dava şartının mevcut olup olmadığını davanın her aşamasında kendiliğinden araştırmakla yükümlü bulunduğundan mahkemelerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

ANKARA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 10.12.2015 gün ve E:2015/313, K:2015/556 sayı ile, Uyuşmazlık Mahkemesinin emsal kararına göre sportoto bayiliği sözleşmesinin feshi kararının iptali davalarında İdari Yargı görevli olduğundan mahkemelerinin görevsizliği sebebiyle davanın usulden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili idari ve adli yargı yerlerince verilmiş olan görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 24.12.2018 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; idari ve adli yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin işlemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; Spor Toto Bayiisi olarak faaliyette bulunan davacının, 126720 sayılı iddia bayiliği ruhsatının Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24/ö maddesi uyarınca iptal edilmesine ilişkin davalı idare işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusu işlemin tesis edildiği ve görev uyuşmazlığına ilişkin yargı süreçlerinin devam ettiği tarihte,konuya ilişkin mevzuat hükümleri incelendiğinde;3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 1. maddesine göre, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı ve tüzelkişiliğe sahip bir kamu kurumu iken;aynı Kanunun 4. maddesine göre Genel Müdürlüğe bağlı bir birim olan Spor Toto Teşkilat Başkanlığının tüzelkişiliğinin bulunmadığı;Kanunun 2. maddesinin mülga (i) bendi uyarınca, Türkiye'de düzenlenecek futbol ve diğer spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahisler ile şans oyunlarının düzenlenmesi ve yürütülmesi yetki ve görevinin Genel Müdürlüğe ait olduğu; Genel Müdürlüğün bu yetkisini, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 2. maddesi uyarınca Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kanalı ile kullandığı;Başkanlığın ise kendisine ait olan bu faaliyetini, sözleşme imzaladığı ve bayilik ruhsatı verdiği bayileri aracılığı ile yürüttüğü görülmekte iken;

08.06.2011 tarih, 27958-Mük. Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 638 No.lu "Gençlik ve Spor Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile Gençlik ve Spor Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiş; Kararnamenin 31. maddesinin 1.fikrasında; 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda ve diğer mevzuatta gençlik hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Bakanlığa, spor hizmetleriyle ilgili olarak Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıfların Spor Genel Müdürlüğüne yapılmış sayılacağı; 2.fikrasının c bendinde (3289 sayılı Kanunun) 2 nci maddesinin birinci fikrasının(i)bendinin yürürlükten kaldırıldığı; ç bendi ile; 4 üncü maddesinin ikinci fikrasının (e) bendinin "e) Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı" şeklinde değiştirildiği ve aynı maddede yer alan "Bağlı Birimler: Spor Toto Teşkilat Başkanlığı" ibaresinin yürürlükten kaldırıldığı; Kararnamenin 31. maddesinin 6.fikrasının a bendinde; 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun;1 inci maddesinin birinci fikrasının birinci cümlesinin "Yurtiçinde ve yurtdışında spor müsabakaları üzerine sabit ihtimalli ve müşterek bahis oyunlarını oynatmak üzere, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı kurulmuştur." şeklinde değiştirildiği; Kararnamenin "Düzenleyici İşlemler" başlıklı Geçici 1. maddesinde; bu Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasına ilişkin düzenlemelerin, bir yıl içinde yürürlüğe konulacağı,bu düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanun Hükmünde Kararnameye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı; Geçici 9.maddesinde; Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının iş ve işlemleri nedeniyle taraf olduğu her türlü davalar ve icra takipleri ile sair hukukî ihtilaflardaki aktif ve pasif husumet ehliyetinin, bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğü tarihinde, başka herhangi bir işleme gerek kalmaksızın Spor Toto Teşkilat Başkanlığına devredilmiş sayılacağı hükümlerine yer verilmiştir.

{3289 sayılı Kanunun Adı "Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun" iken, 2/7/2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 12 nci maddesiyle GENÇLİK VE SPOR HİZMETLERİ KANUNU şeklinde değiştirilmiş, 1 inci maddede yer alan "Bakanlığına bağlı, merkezde katma bütçeli ve" ibaresi "Bakanlığında" şeklinde değiştirilmiş, "Spor Genel Müdürlüğünün," ve "ise" ibareleri madde metninden çıkarılmış; Görev başlıklı 2.,Teşkilatbaşlıklı 3., Genel Müdürlük Merkez Teşkilatı Merkez Teşkilatı başlıklı 4.maddeleri 2/7/2018 tarih, 703 sayılı KHK'nın 12 maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

7258 sayılı Kanunun 1. Maddesi ile geçici 1.maddesi 2/7/2018 tarih ve 703 sayılıKHK'nın 90.maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

7258 sayılı Kanunun 2.maddesinde önemli değişiklikler olmuştur. Anılan Maddede; " (Değişik: 22/2/2007 – 5583/2 md.)

(Mülga birinci cümle: 3/6/2011-KHK-638/31 md.) Teşkilat Başkanlığı söz konusu yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebilir.

(Mülga ikinci fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Mülga üçüncü fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Mülga dördüncü fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Mülga beşinci fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Ek fikra: 13/2/2011-6111/214 md.; Mülga altıncı fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.)

(Ek fikra: 3/6/2011-KHK-638/31 md.; Değişik fikra:2/7/2018-KHK-703/90 md.) Bayiliklerin nerede kurulacağını ve sayısını tespit etmek, bayi müracaatlarını değerlendirerek uygun görülen kişilerle sözleşme işlemlerini yapmak ve ruhsatlarını düzenlemek, bayi listelerini sürekli izleyerek bayi sayılarındaki değişiklikleri takip ve tespit etmek, bayilik teşkilatının mevzuata uygun ve düzenli şekilde işlemesi için gerekli olan ve yönetmelikte öngörülecek veya Teşkilat Başkanı tarafından istenecek denetim ve kontrolleri yapmak görev ve yetkileri, 21/2/2008 tarihli ve 5738 sayılı Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında Teşkilat Başkanlığınca kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredilebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidilebilir.

(Ek fikra: 28/11/2017-7061/12 md.) Bu maddenin üçüncü fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendi ve (5) numaralı bendinin (a) alt bendi ile (12) numaralı bendinde belirtilen görev ve yetkiler, 21/2/2008 tarihli ve 5738 sayılı Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarının Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi kapsamında Teşkilat Başkanlığınca kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredilebilir veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidilebilir." Hükmüne ver verilmiştir.}

Dava konusu işlemin tesis edildiği andaki mevzuat hükümlerikapsamında konu irdelendiğinde:

638 No.lu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan değişiklikler de dikkate alındığında;7258 sayılı "Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun"un 2.maddesinde; Teşkilat Başkanlığının yetkisini bizzat kullanabileceği gibi kısmen veya tamamen özel hukuk tüzel kişilerine devredebileceği veya mal ve hizmet satın alma yoluna gidebileceği belirtilmiş;Yurt içinde ve yurt dışında yapılan her türlü spor müsabakası üzerine yurt içinde ve yurt dışında spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenlemek, denetim ve gözetimi altında düzenletmek, bunlara ilişkin her türlü izni vermek ve sözleşmeyi yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarına yönelik mevzuata aykırı iş ve eylemlerin önlenmesi için gerekli denetimleri yapmak, faaliyetlerde bulunmak ve tedbirleri almak; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının kamu yararına ve sosyal amaçlara uygun olarak düzenlenmesi ve gelişmesini sağlayacak politikalar belirlemek ve uygulamak; izinsiz olarak spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleyen, başbayilik veya bayilik faaliyetinde bulunan veya kurallara aykırı hareket eden gerçek ve tüzel kişilere uygulanacak yaptırımlara ilişkin esasları belirlemek ve bunlar hakkında gerekli yasal işlemleri yapmak; spora dayalı bahis ve şans oyunları düzenleme faaliyetinin gelişmesini sağlayacak tedbirleri almak ve bu konuda yapılması gerekli düzenlemeleri Gençlik ve Spor Bakanlığına önermek Teşkilat Başkanlığının görev ve yetkileri arasında sayılmış; aynı maddede, Teşkilat Başkanlığının spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi ve düzenletilmesinde tek yetkili olduğu; Gençlik ve Spor Bakanlığının izin veya onayıyla spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesi, denetim ve gözetimi altında düzenletilmesi, oynatılması, gerekli altyapı ve organizasyonun sağlanması ve yürütülmesi için gerçek ve tüzel kişilerle sözleşme yapabileceği ifade edilmiş; spora dayalı bahis ve şans oyunlarının düzenlenmesine ilişkin kararları almanın, bayiliklerin nerede kurulacağını ve sayısını tespit etmenin, bayilere verilecek komisyon ve teşvik primi oranlarını tespit etmenin Yönetim Kurulunun görev ve yetkileri arasında olduğu hükümlerine yer verilmiştir.

3289 ve 7258 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanan ve 28.02.2009 tarih ve 27155 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği"nin spor müsabakalarına dayalı olarak düzenlenecek sabit ihtimalli ve müşterek bahislerin oynatılmasını, oyun çeşitlerini, bu oyunlara ait kupon kabul ve değerlendirme işlemlerini, dağıtılacak ikramiye ile sabit, gezici ve sanal ortam bayilerine ilişkin esaslar ile uygulama şekil ve şartlarını kapsadığı belirtilmiş;

"Bayilik ruhsatı"başlıklı 14. maddesinde; "Sabit bayilik faaliyetinin yapılabilmesi için Teşkilattan ruhsat alınması zorunlu olup, bayilik faaliyetinde bulunması uygun görülenlere bayilik ruhsatı verilir. Ruhsat verildiği tarihten itibaren Teşkilatça iptal edildiği tarihe kadar başka bir işleme gerek olmaksızın geçerlidir. Ancak, Teşkilat tarafından gerekli görülen hallerde ruhsat yenilenebilir veya vize edilebilir.";

"Sabit bayilik sözleşmesi" başlıklı 15. maddesinde; "(1) Sabit bayilik ruhsatı verilen gerçek veya tüzel kişiler ile Teşkilat arasında süresi 10 yılı geçmemek üzere süreli sabit bayilik sözleşmesi yapılır.

(2) Sabit bayilik sözleşmesi ruhsatın geçerli olduğu sürece yürürlükte kalır, ruhsatın iptali halinde başkaca bir işleme gerek olmaksızın kendiliğinden feshedilmiş sayılır.

(3) Teşkilatça gerekli görülen durumlarda sabit bayilik sözleşmesi yenilenebilir.

(4) Sabit bayilik ruhsatı vermeye ve bu bayiler ile sözleşme yapmaya Teşkilat Başkanı yetkilidir. Teşkilat Başkanı bu yetkisini alt birimlere devredebilir.

(5) Sabit bayilikler tüzel kişilere birden fazla olarak ve 16 ncı maddede belirtilen kriterler dahilinde verilebilir. Bu durumda verilen bayiliklerin her türlü hukuki ve cezai sorumluluğu bu tüzel kişiye aittir.";denilmiş;

Yönetmeliğin 16.maddesinde "Sabit bayilik ruhsatı verilmesi şartları", 17.maddesinde "Bayilerin işyerlerinde aranılacak asgari nitelikler",18.maddesinde "Sabit bayiliklerin verilmesinde izlenecek yöntem",19.maddesinde "Sabit bayilik teminatı", 20.maddesinde "Sabit bayi komisyonu ve ikramiye ödeme primi oranı" 21.maddesinde "Sabit bayiinin adres değişikliği", 22.maddesinde "Sabit bayiliğin devredilmesi", 23.maddesinde "Sabit bayilik faaliyetinin sürekliliği ve yürütülmesi" ne ilişkin düzenlemelere yer verilmiş;

"Sabit bayilik ruhsatının iptali" başlığını taşıyan 24.maddede ise "(1) Aşağıda belirtilen hallerde bayilik ruhsatı, Teşkilat tarafından tek taraflı olarak ve herhangi bir bildirim süresine uyulmaksızın iptal edilir:

a) Gerçek kişi bayiinin ölmesi halinde mirasçılarından altmış gün içinde bayilik ruhsatı talebinde bulunulmaması,

b) Bayilik ruhsatını haiz olan şirketin iflas etmesi,

c) İzinli süreler ve mücbir sebepler dışında, her ne sebeple olursa olsun bayiinin bir takvim yılı içerisinde, izinsiz toplam on beş gün oyun oynatmaması,

ç) Teşkilatın izni olmaksızın, işyerinde Teşkilata ait olmayan oyunlar oynatması,

d) Teşkilat tarafından her bayi için belirlenen haftalık hasılat limitinin üzerinde oyun oynatılması,

e) Oyun bedellerinin kayıt dışı olarak bayiinin kendi nam ve hesabına tahsil edilmesi,

f) Yetkisi dahilindeki ikramiye ödeme taleplerini geri çevirmesi,

g) Bayi olabilme şartlarından herhangi birini kaybetmesi veya ruhsat verildikten sonra bu şartlardan herhangi birine sahip olmadığının anlaşılması,

ğ) Teşkilatın itibarını zedeleyecek veya Teşkilata olan güvenin sarsılmasına neden olacak davranış, yayın veya faaliyetlerde bulunulması, Teşkilat tarafından verilen talimat ve kurallara riayet edilmemesi,

h) Teşkilatın veya Başbayiinin yetkili personellerine fiili saldırı, hakaret ve tehditte bulunulması,

ı) Teşkilat veya Başbayiinin mallarına kasıtlı zarar verilmesi,

i) 18 yaşından küçüklere oyun oynatılması veya ikramiye ödenmesi,

j) Yılbaşından itibaren dörder aylık periyotlardaki asgari haftalık satış hasılatı ortalamasının Yönetim Kurulunca belirlenen limitin altında olması,

k) Teşkilattan yazılı izin almadan adresini değiştirmesi veya bayiliği devretmesi,

l) Teşkilata ait olan oyun hasılatlarının işlemiş yasal faiziyle birlikte veya gecikme cezalarının tamamının yatırma tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde ödenmemesi,

m) Teşkilata ait olan oyun hasılatının bir takvim yılı içerisinde beş kez geç ödenmesi,

n) Güncellenen teminat miktarının süresinde tamamlanmaması,

o) Süreli teminat mektuplarının süresi dolmadan en geç on gün önce yenilenmemesi,

ö) Yasa dışı bahis oynatılması, oynatılmasına aracılık edilmesi, bunlara yer veya imkan sağlanması veya bunların reklam ve tanıtımın yapılması,

p) Haklı bir gerekçe olmadan bilet iptal edilmesi, iptal edilen biletlerin bir yıl süresince saklanmaması veya iptal edilen biletlerin talep tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde Teşkilata teslim edilmemesi,

r) Oyunları, Teşkilat tarafından belirlenen değerinden fazla bedelle oynatması,

s) Borç mukabili veya kredi kartıyla ya da kredili hesaptan oyun bedelini tahsil etmek suretiyle oyun oynatılması,

(2) Teşkilat tarafından bayilik ruhsatı iptal edilenlere yeniden bayilik ruhsatı verilmez." hükmü yer almıştır.

Öte yandan, Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü ile davacı arasında 27.07.2006 tarihinde, 125214 Numaralı Spor Toto ve Sayısal Loto Bayilik Sözleşmesi imzalanmıştır.

Söz konusu Sözleşmenin 2. maddesinin (a) bendinde, 7258 sayılı Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tertibi Hakkında Kanun,Futbol Müsabakalarında Müşterek Bahisler Tüzüğü, Futbolda Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği ve bunlara ait tebliğler ve talimatların, bu sözleşmenin vazgeçilmez parçası olduğu, bunların bayilere ait hükümlerine, bayiinin aynen uymakla yükümlü bulunduğu; Bayiinin Teşkilatın ve Başbayiinin re'sen vereceği talimatlara, mevcut veya değişebilecek Yönetmelik vb. düzenlemelere uymayı peşinen kabul edeceği; 8.maddenin (b) bendinde,ödeme ile ilgili maddeler ve bayiinin başbayie karşı olan yükümlülükleri de dahil olmak üzere, bayi tarafından iş bu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının Teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edileceği; (r) bendinde, bayilik mahallinde yasadışı yollarla oyun oynandığı veya oynatıldığının Teşkilat, başbayi veya emniyet güçlerince tespit edildiği takdirde bundan bizzat bayiinin sorumlu olacağı ve bayilik ruhsatının iptal edileceği; 8.maddesinin (b) bendinde, bayi tarafından bu sözleşmenin maddelerine uyulmaması halinde bayilik ruhsatının teşkilat tarafından ayrıca herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin iptal edilebileceğihükme bağlanmıştır.

Uyuşmazlık konusu sözleşmenin hukuki niteliği incelendiğinde;

İdare, özel hukuk kişileri gibi özel hukuk sözleşmeleri yapabildiği gibi; kamusal yetkisinin verdiği üstünlük ve ayrıcalıklara dayanarak konusu, hüküm ve koşulları bakımından özel hukuk sözleşmelerinden farklı olan sözleşmeler de yapabilir. İdare hukuku esaslarına tabi bulunan bu sözleşmeler "idari sözleşme" olarak adlandırılırlar. İdarenin, genel ehliyetini kullanarak, sözleşme serbestisi ve tarafların eşitliği gözetilerek gerçekleştirdiği sözleşmelerin tamamen özel hukuk hükümlerine tabi olması ve dolayısıyla bunların yargısal denetiminin adli yargı yerince yapılmasına karşılık, 2577 sayılı Yasa'nın idari dava türlerinin sayıldığı 2/1-c maddesinde belirtildiği üzere,kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi amacıyla ve kamusal nitelikte üstün hak ve yetkilere dayanarak yaptığı idari sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların görüm ve çözümünde ise, idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Anılan düzenlemeler uyarınca, müşterek bahisler ile şans oyunları düzenleme hak ve yetkisi, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı, tüzel kişiliği haiz Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'na ait olduğuna ve bu hak, bir sözleşme ile bayilik ruhsatı alma koşullarını taşıyanlara devredilebildiğine göre, buna ilişkin bayilik sözleşmesinin, bir genel hizmetin yürütülmesi için yapılan idari sözleşme olduğu açıktır.

Olayda, davacıya verilen 126720 sayılı iddia bayiliği ruhsatının Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği'nin 24/ö maddesi uyarınca iptal edilmesine ilişkin davalı idare işleminin, yasadışı bahis oynatmak suçundan hakkında verilen mahkumiyet kararının henüz kesinleşmediği, yargı kararının kesinleşmesi beklenilmeden işlem tesis edilmesinin hukuka aykırı olduğunu ileri sürerek, davalı idare işleminin iptali istemiyle davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda, idarece, kamu gücüne dayanılarak tek yanlı düzenlenen bayilik sözleşmesinde yer alan yaptırımların uygulanmasına ilişkin işlemin iptali isteminden doğan uyuşmazlığın çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Öte yandan, dava konusu işlemin, hem bayilik sözleşmesine, hem de Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği hükümleri uyarınca tesis edildiği; İdarenin sözleşmeyi anılan Yönetmelik hükümleri uyarınca tek taraflı olarak iptal etme yetkisi göz önüne alındığında, sadece sözleşme hükümlerinin uygulanmasından kaynaklanan bir uyuşmazlıktan söz etme olanağı da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde idari yargı mercileri görevli olduğundan; Ankara 11.İdare Mahkemesince verilen 17.4.2014 gün ve E:2014/712, K:2014/448 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 11.İdare Mahkemesince verilen 17.4.2014 gün ve E:2014/712, K:2014/448 sayılıGÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 24.12.2018 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ